

In 't vorige nummer hebben we 'n overzicht gegeven van de eigendommen die de abdij „Val Benoit” in Simpelveld en Bocholtz bezat.

In 'n acte van 1378 wordt ons beschreven hoe de pacht of tienden van al deze bezittingen geïnd werden en de route die men te volgen had. Er werden tienden geheven van alles wat op de boerderijen aanwezig was. Dus niet alleen van de opbrengst van de oogst, maar ook van de veestapel en 't pluimvee. Hieronder volgt 'n beschrijving van de weg die gemaakt werd bij het pachtinnen. Men begint bij 't ophalen in Saintplover, gaat langs de Herlostrate (Herlo is Heerlen dus Herlostrate is straat naar Heerlen.) Men komt voorbij de „Oude Eik.” Die stond waarschijnlijk in de buurt van Sweyer. De tegenwoordige Rolducweg bestond toen nog niet. Vanaf de „Oude Eik” naar Sourheit of Soureth. De naam zegt zelf reeds dat de bodemopbrengst hier niet groot was. Soureth betekent immers sour eth of zure grond. Vanaf de „Oude Eik” naar Soureth moest men gaan langst de zgn. „Rutghercoule.” Een overblijfsel van die weg is nog de „oude schietbaan” van de Vrijwillige Burgerwacht. Ook 't steegje achter 't nieuwe sportterrein in de Baaks, dat tegenwoordig nog als voetpad gebruikt wordt. Van Soureth trok men langs de kant die op Valkenburgs gebied uitkomt. Ongeveer 1400 behoorden Heerlen, Voerendaal en ook Ubachsberg tot 't leengoed van de Heer van Valkenburg. Men kwam via de Hondsrug langs de boerderij van Louvenbergen (Louvenbergen is Lovemig op de Huls), waar toen Henkinus, genoemd Ubachs, woonde. Vandaar ging 't verder naar de Hof Busgenhusen. In 1500 heette deze boerderij Eelzenhuis. De tiende gold hier „temidden over den schoorsteen.” Van deze hof werd slechts van de helft tiende geheven. Dan trok men verder naar de plaats geheten „Streelenhecke”

(op de berg gelegen naar Bulkem.) Bij onze oudere boeren is „Streelenhecke” nu bekend onder de naam „Teelenhek.” In vroegere tijd moet hier wel 'n hof bestaan hebben. De plaats is gelegen in de buurt van Bulkem over de spoorlijn.

Wanneer men hier klaar is met het ophalen der tienden begint men weer in Saintplover, gaat langs de „oude eik” en loopt verder tot de „Pael” die de grens aangeeft tussen het land van de hertog van Brabant en de hertog van Juliacencis of Gulik. De hertog van Gulik was toendertijd heer van het land van Valkenburg waartoe Heerlen enz., zo als hierboven reeds gezegd behoorde. Vanaf de „Pael” ging men verder naar Overhuizen (het laatste huis, eertijds kasteel en hof van Bocholtz. In de volksmond „ten Overis” geheten) tot aan de „Pael” of grensscheiding van 't gebied van de hertog van Brabant en de vrije rijksstad Aken. Dan wordt Bouchhout (Bocholtz) aangedaan tot de doornhaag „dore” genaamd. Stukken van deze brede doornhaag waren er nog voor 'n dertigtal jaren. Ze liep van de „Landgraaf” tot achter Vlengendaal om. Van deze plaats trok men naar de grote weg „Eysserstraete.” Deze ging vermoedelijk van Bocholtzerheide naar Bannenheide en sloot daar aan de Karstraat aan, toendertijd genoemd des hertoghenstrate, die van Gulpen naar Rode (Rolduc) liep. Langs de Eysserstraete haalt men weer de tienden op tot de „Pael” die de goederen van de hertog afscheidt van die van Eys. En vandaar daalt men af tot Streelenhecke en zo wordt 't tienden ophalen besloten.

H. v. W.

(Wordt vervolgd.)